

MUZEUL JUDEȚEAN
„AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

BURIDAVA

XIV

Râmnicu Vâlcea
2020

MUZEUL JUDEȚEAN
„AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

BURIDAVA

Studii și materiale
XIV

Râmnicu Vâlcea
2020

Colegiul științific / Scientific Board:

Dr. Nikolaus Boroffka, *Deutsches Archäologisches Institut*, Berlin
Dr. Sabin Adrian Luca, *Brukenthal National Museum*, Sibiu
Dr. Cristian Schuster, *Vasile Pârvan Institute of Archaeology*, Bucharest
Dr. Silviu Purece, *Lucian Blaga University*, Sibiu

Colegiul de redacție / Editorial Board:

Dr. Claudiu Aurel Tulugea – redactor șef/chief editor
Dr. Ion Tuțulescu
Dr. Ionuț Dumitrescu
Dr. Carol Terteci
Elena Mitrana

Tehnoredactare / Computer editing: Carol Terteci

Coperta / Cover design: Carol Terteci, Marius Drăghicean

Traduceri / Translations: Ana Maria Tulugea

Responsabilitatea legală pentru conținutul științific al articolelor le revine în totalitate autorilor / The legal responsibility for the content of articles lies with the authors

Revista a fost acreditată de CNCS la categoria C (2012), cod CNCS: PN-II-ACRED-AR-2012-0172 / The Journal has been established by The National Research Council (CNCS) at C category (2012), code: PN-II-ACRED-AR-2012-0172

ISSN 0258-140X

MUZEUL JUDEȚEAN “AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

Adresa / Address: Calea lui Traian, nr.143, Râmnicu Vâlcea,
ROMÂNIA

Tel./fax: 004/ 0250 738121

E-mail: muzeuljudeteanvalcea@gmail.com

Tipar executat de / Printed by: PCPrint

www.pcprint.ro

Cuprins / Contents

Arheologie / Archaeology

Claudiu TULUGEA

Statuetă antropomorfă din os din colecțiile Muzeului Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea //

Anthropomorphic bone statuette from the collections of the "Aurelian Sacerdoțeanu" History Museum of Vâlcea County

9

Ion TUȚULESCU, Carol TERTECI, Andrei HEROIU

Contribuții la sfârșitul epocii bronzului în nord-estul Olteniei. Așezarea de la Zătreani, punct La Peșceana //

Contributions to the End of the Bronze Age in Northeastern Oltenia

17

Cătălin BORANGIC

Pumnalul de tip sica de la Brăneț, Olt //

The sica-type dagger from Brăneț, Olt

61

Istorie / History

Dragoș-Ionuț ECATERINESCU

Istoria cărții vâlcene. Centrul de la Govora //

The History of Vâlcea Book. Govora Center

74

Sorin OANE

Țărănimea vâlceană în politica românească interbelică //

Valcea peasantry in Romanian Interwar Policy

92

Liliana BEU

Ștefan Drăghicescu – ostaș credincios al partidului național liberal și deputat al țăranilor //

Ștefan Drăghicescu – faithful soldier of the national liberal party and deputy of the peasants

121

Dan MOROIANU

Crucea Roșie Română între 1876-1947 //

The Romanian Red Cross between 1876-1947

142

Mioara BURLUȘEANU

Date despre minoritatea evreiască din Pitești //
Data about the Jewish minority in Pitești **153**

Rodica Gabriela HERBEL

Biserica de lemn din satul Cioponești, comuna Stănești //
The wooden church from Cioponești village, Stănești commune **161**

Sabin LUNGOCI

Casa memorială „Elena Farago” //
„Elena Farago” Memorial House **170**

Ionuț SĂRARU

Conacul Bălceștilor – Arc peste timp (1828-1948) //
Bălceștilor Mansion – Arch over time (1828-1948) **179**

*Numismatică și Sigilografie / Numismatics and Sigilography***Valentin DOLFI**

Un antoninian din tezaurul de la Ioneștii Govorii, jud. Vâlcea //
One Antoninian from the hoard from Ioneștii Govorii, Vâlcea County **189**

Laurențiu-Ștefan SZEMKOVICS

Sigilii ale domnitorului Constantin Brâncoveanu (1688-1714) //
Seaux du souverain Constantin Brâncoveanu (1688-1714) **195**

*Artă / Art***Diana MIREA, Dragoș-Ionuț ECATERINESCU**

*„Un zugrav” transilvănean în custodia Muzeului de Arheologie
și Artă Religioasă „pr. Gheorghe I. Petre-Govora” //*
„A painter” from Transylvania in the Custody of the Museum of
Archeology and Religious Art “Priest Gheorghe I. Petre-Govora” **220**

Adela BARBU-MAIER

Mobilierul pirogravat și pictat de la Conacul Bălceștilor //
Pyrographed and painted furniture from Bălceștilor Mansion **226**

Etnografie / Ethnography

Ionuț-Gabriel DUMITRESCU

Vetre de civilizație românească. Țara Loviștei: patrimoniu și valorizare muzeală //

Hearts of Romanian civilization. Loviștei Country: heritage and museum enhancement

235

Oana Ștefana FLORESCU

Valori ale portului popular vâlcean //

Values of the Vâlcea Folk Costume

245

Alexandru ZAMFIR

Sărbători și obiceiuri de primăvară în Vâlcea //

Holidays and Spring Customs in Vâlcea

258

Restaurare-Conservare / Restoration-Conservation

Diana MIREA

Restaurarea Icoanei Maica Domnului cu Pruncul – Studiu de caz //

The Restoration of the Icon of the Mother of God with the Baby - Case study

263

Daniela BEU

Restaurarea unei ii din colecția Muzeul Satului Vâlcean //

The Restoration of a Romanian blouse from the collection of the Village Museum of Vâlcea

270

Rodica ROTARU

Protejarea patrimoniului muzeal – expoziția de bază a Muzeului de Artă „Casa Simian” //

The Protection of the Museum Heritage - Main Exhibition of Simian House Art Museum

275

Omagiu / Tribute

Claudiu TULUGEA

In Memoriam Petre Purcărescu //

In Memoriam Petre Purcărescu

281

Restaurarea unei ii din colecția Muzeul Satului Vâlcean

Daniela Beu*

Keywords: *restoration, conservation, Romanian blouse, Bunești commune, Vâlcea County, 20th century.*

Abstract: *The Restoration of a Romanian blouse from the collection of the Village Museum of Vâlcea. The article presents the restoration of a Romanian blouse from the collection of the Village Museum of Vâlcea, dated back to the beginning of the 20th century from Bunești commune, Vâlcea County, number of inventory - 2087. An attempt was made to save the piece and return it to the exhibition circuit by removing dirt and recovering the object. Dusting, wet cleaning, consolidation on the support and completion operations were performed.*

The Romanian blouse is the main piece that makes up the folk costume. It was made by hand from cotton, hemp, silk, cut into straight sheets. The cloth was woven in horizontal warp, in 2 threads that allowed the execution of the motif by stitches on numbered threads. The ornamentation is arranged in the visible spaces - sleeve, chest because this was the area that did not degrade and could be appreciated from a decorative point of view.

Moto: *„Portul românesc tradițional reprezintă îmbrăcămintea românului atât în zilele de lucru cât și în zilele de sărbătoare”.*

Enciclopedia României (Portul românesc tradițional)¹.

Muzeul Satului Vâlcean este un muzeu etnografic care se întinde pe o suprafață de 8 ha, reconstituind imaginea unei așezări rurale sub forma unui sat-muzeu.

A intrat în circuitul de vizitare în anul 1974 și are în patrimoniu 12.000 de piese ce reprezintă obiecte de ceramică, lemn, textile, metal, mobilier, grupate în colecții.

Colecția *Port popular și textile de interior* are 3.500 de piese, compuse din ii, vâlnice, zăvelci, marame, fote, șoarte și bete.

* **Daniela Beu**, restaurator, Muzeul Județean Aurelian Sacerdoțeanu Vâlcea, e-mail: daniela_beu@yahoo.com.

¹ <http://enciclopediaromaniei.ro/>

Obiectele sunt de o mare diversitate, valoare și scot în evidență frumusețea portului popular.

Ia (cămașa) este piesa principală care intră în alcătuirea costumului popular. Se realiza manual din bumbac, cânepă, borangic, croită în foi drepte. Pânza era țesută în război orizontal, în 2 ițe, ce permitea executarea motivului prin cusături pe fire numărate. Ornamentica este aranjată în spațiile vizibile – mânecă, piept – deoarece aceasta era zona care nu se degrada dar care putea să fie apreciată din punct de vedere decorativ.

O deosebită importanță o aveau elementele de bază care o compun (încreț, altiță, râuri) cât și unitatea ei (cromatică, decor, tehnici). Aceste aspecte se văd în realizarea cămășii (iei) și transmit un mesaj pentru cei din jur, o poveste pentru generația viitoare și o istorie a modelului și tehnicii de execuție.

Descrierea obiectului

Piesa supusă studiului este o ie datată la începutul secolului XX din comuna Bunești, județul Vâlcea, nr. de inventar 2087.

Face parte din colecția „Port popular și textile din interior” din cadrul Muzeului Satului Vâlcean, restaurată în cadrul laboratorului de obiecte textile și prezentată în expoziția „Arta restaurării”.

Obiectul menționat a fost confecționat din bumbac subțire (marchizet), ață mouline (bumbac) de culoare vișinie, fir metalic auriu și paiete de culoare galbenă. Este realizată din 4 foi unite între ele cu cheița „puricel” încrețită în jurul gâtului, peste care este aplicată o bentiță. Aceasta este brodată cu punctul „înaintea acului” în motivul „cruce”, reprezentând credința omului în Dumnezeu. Însăși croiala având forma crucii iar partea de jos neterminată este pentru că femeile (țărăncile) considerau că perfecțiunea îi aparține lui Dumnezeu.

Tot ce există se află în Dumnezeu și nimic nu poate nici să existe, nici să fie conceput fără Dumnezeu.

(Filosoful evreu olandez Baruch Spinoza. *Citate celebre*)

Mânecele sunt alcătuite din altiță și râuri brodate pe lungimea mânecii, în partea de jos, strânsă într-o manșetă. Motivele sunt discrete, cusute cu punctul „tighelului” și umplute cu lănișor din fir auriu și paiete (flori cu frunze). Foile cămășii sunt încheiate cu cheiță, decorul pieptului este legat de cel al mânecii.

Starea de conservare

Obiectul prezintă următoarele degradări:

- uzură funcțională – depuneri de praf și murdărie;
- fizico-mecanice – deșirări, pierderea țesăturii de bază, lipsa broderiei, lipsă fir metalic, lipsă paiete;
- factorul uman – rupturi cu pierderi de material.

Lucrările de conservare și restaurare

S-a încercat salvarea piesei și redarea ei în circuitul expozițional prin înlăturarea murdăriei și recuperarea obiectului.

S-au efectuat operații de desprăfuire, curățire umedă, consolidare pe suport și completare.

Suprafața prăfuită și murdară s-a curățat la început prin periere apoi s-au efectuat teste de rezistență a culorii la spălare. Culoarea (vișiniu) nu a migrat ceea ce nu a ridicat probleme la operația de curățire umedă care s-a realizat prin imersie în apă și detergent neutru. Uscarea a fost controlată efectuându-se pe suport. Consolidarea zonelor degradate s-a efectuat prin coasere cu „punctul bizantin” pe un suport de bumbac (marchizet) iar pentru golurile vizibile s-a croit un suport de bumbac și s-a completat motivul lipsă frunză, floare prin coasere cu broderie în punct „cruciuliță”, „jumătate de cruce”, „oblică”, fir metalic punct „lănțișor”. Tehnicile folosite au fost compatibile cu suportul.

Pe marginea mânecii și deschizătura pieptului s-a efectuat broderie cu inglița „colțunași”.

Ia a fost expusă în vitrină pe bust (manechin) iluminată din exterior.

În depozit se va proteja cu o husă, fără a fi rulată sau tensionată pe un suport confecționat din pânză.

BIBLIOGRAFIE

Stoica et al. 1972 – Georgeta Stoica, Elena Secoșan, Ion Vlăduțiu, Paul Petrescu, Arta populară din Vâlcea, Vâlcea, 1972.

Tăutu-Stănescu 1972 – Natalia Tăutu-Stănescu, Aplicații de broderii românești, ed. Albastros, 1972.

<http://enciclopediaromaniei.ro/>

<https://www.florideie.ro/>

<https://mobiasbanca.md/150-de-moldoveni/Varvara-Buzila>

Desprinderi de broderie și rupturi

Ia după restaurare